

Gustaaf SOREL

Op 17 januari aanstaande zal het 80 jaar geleden zijn dat de kunstschilder Gustaaf SOREL (+ 1981) te Oostende geboren werd.

Dit feit wordt dit jaar herdacht met een belangrijke retrospectieve Gustaaf SOREL in het Museum voor Schone Kunsten.

"De Plate" sluit bij de herdenking aan met een biografie over de betreurde kunstenaar. Een biografie die onmogelijk in de reeks "Vergeten Oostendse kunstschilders" kon opgenomen worden.

Want net als zijn stadsgenoten ENSOR, SPILLIAERT en DE CLERCK menen we dat ook het oeuvre van SOREL niet tijdsgebonden is.

* * * * *

Gustaaf SOREL werd geboren te Oostende op 17 jan. 1905 als zoon van Henri en Maria BLOMME. Hij was de jongste van een gezin van drie kinderen. Zijn zusters heetten Gabriëlle en Lambertine. Vier andere kinderen waren jong gestorven. SOREL huwde op 30 jan. 1937 met Yvonne LOMBAERT (°Oostende 2 okt. 1911). Het gezin telde drie kinderen : Louis (°1937), André (°1939) en Willy (°1947). SOREL woonde te Oostende achtereenvolgens in de Paulusstraat 59 en van 1954 af in de Kerkstraat 46. Na lange ziekte overleed SOREL te Oostende op 14 mei 1981. SOREL's verre voorouders waren oorspronkelijk afkomstig uit het Franse Noyon. Nadat SOREL's ouders in 1908 uit elkaar gingen, opende zijn moeder een linnenwinkel met stikatelier in de Sint-Paulusstraat 59, te midden van een volkse buurt waar vooral vissersgezinnen huisden.

Als kind volgde SOREL nog enkele elementaire tekenlessen aan de Oostendse Tekenschool. Toen in 1914 de oorlog uitbrak, vluchtte de familie SOREL naar Engeland. Ze verbleven er vier jaar lang te Londen en kenden er armoede. In 1919 kwam de familie naar Oostende terug. SOREL volgde de lessen aan het Kon. Atheneum van zijn geboortestad. In de figuur van Auguste DISTAVE (1887-1947) had hij een uitstekende kunstenaar als leermeester. Aan het atheneum sloot hij een hechte vriendschap met Karel JONCKHEERE. Na zijn legerdienst, die hij in 1925 in Antwerpen vervulde, volgde SOREL een schriftelijke cursus boekhouden. Met het diploma boekhouder op zak, oefende hij - erg tegen zijn zin - verscheidene bediendenbaantjes in het Oostende van de jaren voor de crisis uit.

Naar het einde toe van de jaren twintig begon SOREL's kunstenaarscarrière zich af te tekenen. Hij maakte lino's en inkttekeningen in wit-zwart. De motieven voor zijn werken zocht SOREL in zijn onmiddellijke omgeving : de zeedijk, de visserskaai, het visserskwartier... Daarbij inspireerde hij zich stilistisch op de kunst van J. MINNEN en F. MASEREEL. Zijn eerste tentoonstelling hield SOREL anno 1929 in de lokalen van het blad "Le Carillon". Het jaar daarna stelde hij tentoon in de "Circle Littéraire d'Ostende".

De kritiek oordeelde positief over SOREL's werk. In de jaren dertig volgden verscheidene tentoonstellingen, o.a. in de leidende Oostendse galerij "Studio".

In 1934 nam Sorel samen met enkele andere kunstenaars het initiatief om een academie voor schone kunsten op te richten te Oostende. Alfons BLOMME werd de directeur. Tot het lerarenkorps behoorden behalve SOREL, ook nog Antoine SCHYRGENS, Daan THULLIEZ, Michel POPPE, Jef VERBRUGGE en Dora ROMMELAERE.

In jan. 1940 werd SOREL opnieuw onder de wapens geroepen. Na de capitulatie was hij een tijdlang krijgsgevangene in een Oostendse kazerne. Tenslotte keerde hij naar huis terug. Tijdens de oorlog werkte hij overdag bij de diensten van de K.O.O. en Winterhulp. De vrije uren besteedde hij aan tekenen en schilderen. Meer en meer gebruikte hij kleur in zijn werk. Er ontstonden twee kernachtige groepsportretten van het personeel van de K.O.O. en van Winterhulp. Zijn onderwerpen waren verder vooral volkstypes uit zijn buurt. De evacuatieperiode brachten SOREL en zijn gezin door te Wezembeek-Oppem en te Elsene. Kort na de bevrijding exposeerde SOREL in de "Galerie des Petits Carmes" te Brussel. Einde 1944 kwam SOREL naar Oostende terug. Om aan de kost te komen had SOREL een bediendenbaantje in het Stedelijk Slachthuis te Oostende.

Kort na de oorlog slaagde SOREL erin met veel kunst- en vliegwerk de Oostendse Academie opnieuw op te richten. Als leraars kon hij aanvankelijk een beroep doen op Jef DE BROCK, Maurice BOEL, de jonge Raoul SERVAIS en de beeldhouwer Bernard VAN HUMBEECK. In 1948 zou die Academie van staatswege erkend en gesubsidieerd worden. SOREL werd er de directeur van : voor zijn Academie had hij alles veil. Het dient wel gezegd dat op den duur lang niet alle lesgevers aan de Academie akkoord gingen met SOREL's beleid.

Zijn eigen kunst werd nu meer en meer gedomineerd door het thema van de stad en haar inwoners : Oostendse oude verpauperde straatjes, gevels, de eerste flatgebouwen... in een vormtaal die om beurten aanleunde bij het expressionisme, het kubisme en het konstruktivisme, op de grens soms van figuratie en abstrahering. Zijn media waren doorgaans olieverf of de gewassen inkttekening. De naamloze, hoge, grauwe gevels, de opeengestapelde huizen ademen een dreiging uit ; de verstikkende stedelijkheid werkt deprimerend.

SOREL stelde nu bijna jaarlijks tentoon, vooral in de Oostendse galerijen ("La Chèvre folle", 1962 ; de Albertschool, 1952 ; "Forum", 1973 ; Standaardboekhandel) maar ook in andere belangrijke steden van het land en verder ook te Valencia, Bordeaux, Brive, New York, Philadelphia... In 1954 deed hij mee aan het "Salon de l'art libre" te Parijs. In de jaren zestig ging het bergaf met SOREL's gezondheid. Hij onderging enkele zware operaties, maar bleef verder lesgeven en schilderen : straten, gevels, huizenblokken, marines en landschappen. Toen volgden enkele belangrijke retrospectievers : 1970 in het Museum voor Schone Kunsten te Oostende ; 1975 in het Kursaal te Oostende ; 1978 in het Feest- en Cultuurpaleis te Oostende (bij die gelegenheid, die uitgroeide tot een groots huldebetoon aan SOREL, verscheen een kunstboek dat was samengesteld door Louis SOREL.

Het boek bevatte bijdragen van o.m. John GHEERAERT, Jan GUIL-
LEMIN, Karel JONCKHEERE, Julien VAN REMOORTERE en Jan VERCAMMEN ;
1981 in de galerij "Peperbusse" te Oostende. SOREL maakte in
1976 de illustraties bij de verhalenbundel "Als d'oude Peper-
bus vertelt..." van de Oostendse auteur John GHEERAERT.

In 1977 werd SOREL op rust gesteld als Academiedirecteur. Het
jaar voordien was zijn instelling erkend door de stad Oostende.
Willy BOSSCHEM volgde SOREL op in zijn directeursfunctie.

Als leraar van de Oostendse kunstacademie bracht hij uiteraard
heel wat stadsgenoten de eerste artistieke principes bij. En-
kele daarvan groeiden op hun beurt uit tot kunstenaars met
enige verdienste : John BLOMMAERTS, Denise VERSTAPPEN, Mia
MOREAUX, Redgy VAN TROOST, Daniël DECLERCQ, Pierre REMAUT...

Met SOREL's gezondheid ging het inmiddels slecht met tussen-
door enkele perioden van opflakking. Hij moest opgenomen
worden in een verpleeginstelling en overleed in mei 1981 in
het H. Serruysziekenhuis te Oostende.

In de loop van zijn kunstenaarscarrière zag SOREL zich met
volgende onderscheidingen bekroond : Prijs van het Oostends
Kursaal 1937 ; Prix Thorlet de l'Académie Française 1954 ;
Zilveren medaille van de Stad Parijs 1954. Werk van SOREL be-
vindt zich in tal van voorname privé-verzamelingen.

Op zaterdag 27 nov. 1982 volgde een eerste officiële posthume
SOREL-hulde te Oostende, n.a.v. de schenking aan het Museum
voor Schone Kunsten van 3 belangrijke werken van de kunste-
naar door zijn weduwe. Bij die gelegenheid werd tevens een
gedenkplaat onthuld aan de gevel van zijn woonhuis, en was er
een kleine SOREL-tentoonstelling in het Museum.

Volgende openbare verzamelingen bezitten werk van SOREL : Bel-
gische Staat ; Stad Blankenberge ; Stad Brussel ; Oostende,
P.M.M.K., N.S.K., Heemkundig Museum "De Plate" en Museum voor
Moderne Religieuze Kunst ; stad St-Truiden.

Norbert HOSTYN

*****

ENSORIANA

Op dinsdag 20 november 1984 zond het televisiestation
WDR III in het programma "Rückblende" (te vertalen als
"achteromzien") een film uit van Karin GRAF over James Ensor.

De opnamen gebeurden te Oostende en te Antwerpen tijdens
de maand oktober.

N.H.